

**UNIVERSITATEA DE VEST DIN TIMIȘOARA
FACULTATEA DE DREPT
ȘCOALA DOCTORALĂ DE DREPT**

**PROCEDURA DE SOLUȚIONARE A
ORDONANȚEI PREȘEDINȚIALE**

TEZĂ DE DOCTORAT

**COORDONATOR ȘTIINȚIFIC:
Prof. univ. dr. CLAUDIA ROȘU**

**DOCTORAND:
ROXANA SILVIA PRECUP (căsătorită TRUȚA)**

**TIMIȘOARA
2024**

CUPRINS

I. ASPECTE GENERALE PRIVIND TEMA ȘI OBIECTIVELE CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE.....	1
1. NOȚIUNI INTRODUCTIVE	1
2. IMPORTANȚA ȘI ACTUALITATEA TEMEI	3
3. OBIECTIVELE CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE.....	4
II. STRUCTURA ȘI CONȚINUTUL LUCRĂRII	5
III. CONCLUZII ȘI PROPUNERI DE LEGE FERENDA	25

PROCEDURA DE SOLUȚIONARE A ORDONANȚEI PREȘEDINȚIALE

REZUMAT

Cuvinte cheie: procedură specială, ordonanță președințială, condiții speciale de admisibilitate, urgență, caracter versatil, caracter provizoriu, aplicabilitate în Codul Civil, aplicabilitate în Codul de procedură civilă, aplicabilitate în alte legi;

I. ASPECTE GENERALE PRIVIND TEMA ȘI OBIECTIVELE CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

1. Noțiuni introductive

Odată cu intrarea în vigoare a actualului Cod de procedură civilă, procedura ordonanței președințiale, poate una dintre cele mai cunoscute și des utilizate proceduri speciale, beneficiază de o reglementare mai amplă, datorită și jurisprudenței vaste precum și reglementării juridice de care aceasta s-a bucurat începând cu anul 1900, începând cu prima reglementare.

Definind conceptul¹ de ordonanță președințială, acesta este privit în doctrină, fie ca o procedură specială, fie ca o cerere de chemare în judecată ce inițiază procedura specială, fie ca o hotărâre judecătorească prin care în caz de urgență se iau măsuri provizorii². În această ordine de idei, este de acceptat că ultima opinie pare mai aproape de finalitatea urmărită prin această procedură specială³.

În mod evident instituția juridică a ordonanței președințiale a suferit modificări în urma adoptării actualului Cod de Procedură Civilă, dar în ceea ce privește trăsăturile, condițiile de admisibilitate, această au rămas în esență neschimbate și mă refer la urgența, neprejudicarea fondului, vremelnicia (caracterul provizoriu), ceea ce ne obligă la o analiză în prezent a acestora, meditație asupra viitorului instituției. Totodată, condiția *aparenței de drept* este nouă, potrivit dispozițiilor legale actuale, ceea ce ne îndeamnă să cercetăm și această condiție plecând de la general la particular, invocând astfel și o nouă orientare jurisprudențială.

Din perspectiva studiului, condiția neprejudicării fondului, impune mai multe chestiuni de analizat, odată ce examinarea acesteia presupune uneori chiar limitarea nejustificată a puterii de apreciere a judecătorului în materia ordonanței președințiale⁴. În unele situații întâlnite în

¹ I. Leș, *Procedurile speciale reglementate în Codul de Procedură civilă*, Editura Dacia, Cluj – Napoca, 1989, pag. 12.

² I. Leș, C. Jugastru (coordonatori), T. Bodoască, A. Circa, E. Hurubă, V. Lozneau, A. Tabacu, *Tratat de drept procesual civil, Vol. II, Căile de atac. Dispoziții privind asigurarea unei practici judiciare unitare. Procedurile speciale. Executarea silită. Procesul civil internațional*, Ediția a II-a, revăzută și adăugită, Editura Universul Juridic, București, 2020, pag. 316.

³ T. Dârjan, *Ordonanța președințială*, Editura Universul Juridic, București, 2013, pag. 27.

⁴ C. Roșu, *Drept procesual civil, Partea Specială, Ediția 12*, Editura C.H. Beck, București, 2023, pag.149.

jurisprudență, din dorința de a evita prejudicarea fondului, s-a ajuns în situația de a nu fi examinat fondul ordonanței, respectiv aparența dreptului dedus judecății.

Studiul își propune cu privire la condițiile de exercitare a ordonanței președințiale, să urmărească oportunitatea realizării unei comparații între actuala și vechea reglementare prin evidențierea nu numai a avantajelor, cât și privind critic, a dezavantajelor oferite de actuala reglementare.

Lucrarea „*in sine*” reprezintă o privire de ansamblu în raport cu ponderea deosebit de mare pe care ordonanța președințială statistic o are în rândul cauzelor civile înregistrate pe rolul instanțelor de judecată, respectiv în raport cu problemele juridice ivite în alte instituții de drept civil (măsurile de protecție a drepturilor intelectuale, procedura evacuării) cât și cu legătura pe care această instituție o poate avea cu alte ramuri ale dreptului (de exemplu cu dreptul administrativ).

Chiar dacă ordonanța președințială face parte, conform legislației, doctrinei și jurisprudenței din jurisdicția provizorie, aceasta nu înseamnă că procedura *in sine* este „ruptă” de exigențele art. 6 par. 1 din Convenția europeană a drepturilor omului⁵ respectiv „dreptul la un proces echitabil”⁶.

„Deciziile definitive din procedura provizorie trebuie să fie în conformitate cu cerințele unui proces echitabil”⁷, spune CEDO. Până la această hotărâre, Curtea a refuzat să clameze necesitatea respectării prevederilor art. 6 par.1 din Convenția Europeană a drepturilor omului în cazul procedurilor provizorii.

Neprejudicarea fondului cauzei, caracterul provizoriu și anumite vicii procedurale apărute pe parcursul judecării cauzei în fond, au fost cele care au condus Curtea către această jurisprudență istorică.

Această soluție a venit însoțită de unele precizări, astfel: în ceea ce privește dreptul dedus judecății, acesta trebuie să aibă caracter civil în sensul jurisprudenței CEDO, atât pe cale principală, cât și în procedura de urgență, demersul care este solicitat pe calea ordonanței președințiale să fie direct determinant pentru dreptul cu caracter civil care este dedus judecății pe cale principală.

Hotărârea a avut drept consecință revoluționarea jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului de la Strasbourg, care anterior considera că garantarea dreptului la un proces echitabil nu este necesar a fi aplicabilă în cazul procedurilor de urgență și provizorii (ordonanței președințiale în dreptul procesual civil român).

Prin mijlocirea acestor puncte de vedere ne-am propus să evidențiem oportunitatea unei analize exhaustive dedicate procedurii ordonanței președințiale, instituție care merită un studiu aparte, cu scopul de a cunoaște prezentul reflectat în lucrările de specialitate, precum și de a observa dificultățile de interpretare și aplicare și de a aduce unele propuneri *de lege ferenda* în vederea îmbunătățirii soluțiilor legislative.

⁵ Semnată la data de 4 noiembrie 1950 la Roma și intrată în vigoare la data de 3 septembrie 1953, de către Consiliul Europei.

⁶ C. Chainais, F. Ferrand, L. Mayer, S. Guinchard, *Procédure civile*, 35e édition Ed. Dalloz, Paris, 2020, pag.1429.

⁷ Hotărârea Micallef împotriva Maltei din data de 15 octombrie 2009, pronunțată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, disponibilă la: <http://ier.gov.ro/wp-content/uploads/cedo/Micallef-impotriva-Maltei.pdf>.

2. Importanța și actualitatea temei

Când ne gândim la instituția procesual civilă a ordonanței președințiale, în concret la procedura ordonanței președințiale, ne gândim în primul rând la o instituție care se află la îndemâna justițiabilului interesat în a-și soluționa pricina de o manieră mai urgentă, fără a mai parcurge întreaga etapă de judecată caracteristică unui proces de drept comun.

În al doilea rând, referindu-ne la procedura ordonanței președințiale, ne referim la o procedură specială, cu un caracter versatil, flexibil, a cărei utilitate și aplicabilitate sunt tot mai des întâlnite în practică.

În legătură cu aplicabilitatea ordonanței președințiale este de apreciat oportunitatea analizei prin prisma caracterului flexibil al acestei instituții.

Prin urmare, vom descoperi că pe lângă aplicabilitatea în dreptul civil, în dreptul procesual civil, ea își găsește utilitatea și în alte ramuri ale dreptului, cum ar fi în materia contenciosului administrativ, în materia dreptului insolvenței, a relațiilor dintre profesioniști, precum și în multe alte situații.

Cu toate acestea, complexitatea și diversitatea ipotezelor în care poate fi folosită procedura ordonanței președințiale, considerăm că face extrem de dificilă, dacă nu chiar imposibilă o privire exhaustivă asupra tuturor situațiilor în care putem demonstra utilitatea ordonanței președințiale. În consecință, vom analiza cu prioritate domeniile care sunt de cea mai frecventă aplicare, fără a omite totuși și celelalte domenii de aplicabilitate.

Poate cea mai importantă parte a prezentei lucrări o reprezintă judecata ordonanței președințiale. Având în vedere dispozițiile legale privitoare la ordonanța președințială, dispoziții care derogă de la procedura de drept comun, procedura ordonanței președințiale suscită interesul practicienilor prin judecata „de urgență și cu precădere” de care aceasta se bucură, potrivit art. 997 C. proc. civ.

Cartea a VI-a a actualul C. proc. civ. cuprinde procedurile speciale într-o atotcuprinzătoare instituire a unor reguli necesare bunei desfășurări a procesului civil. Unele dintre aceste proceduri, prin prisma doctrinei și jurisprudenței, fără îndoială că vor suferi modificări încercând o mai bună așezare a normei la starea de fapt. Aceasta oferă prin continuitate o conservare a unor reguli deja stabilite și cunoscute, respectiv o posibilă modernizare permanentă a fiecărei instituții în parte.

Procedura ordonanței președințiale, de regulă, este aplicabilă în orice materie, bineînțeles dacă legiuitorul nu a prevăzut o altă procedură. Dar ceea ce caracterizează procedura ca instituție de sine stătătoare consistă în faptul că în materie litigioasă aplicabilitatea este legată de urgență, precădere și vremenlicie. Iată de ce, intentarea unei astfel de cereri, inclusiv cu efectul unei suspendări a actelor emise poate să conducă la ideea prevenției până la pronunțarea unei hotărâri definitive.

Instituția în sine este necesară și utilă în scopul apărării drepturilor unei persoane fizice sau juridice care s-ar vătăma și nu s-ar mai putea repara prin întârziere. Dar, ceea ce se impune a fi menționat, instanța poate dispune măsuri doar vremelnice pe calea ordonanței președințiale.

Importanța acestei proceduri speciale derivă din faptul că în cea mai mare parte ea reprezintă o continuitate a procedurii ordonanței președințiale așa cum era prevăzută în Codul de procedură civilă vechi, sigur cu aplicația unor reguli de protecție aduse de actualul C. proc. civ.

De la țesătura normativă și până la continuitatea instituției, actualitatea ei și viitorul imediat, nu este o cale prea lungă pentru că în sine, practica judiciară, doctrina, demonstrează oportunitatea și importanța ordonanței președințiale.

Importanța instituției este evidențiată de studiu, pentru că justițiabilii, chiar dacă au la îndemână o instituție care chiar dacă vremelnic le oferă garanția salvagărdării unor drepturi, ei trebuie să o cunoască pentru a nu risipi ceea ce li se cuvine potrivit legii.

Studiul demonstrează că odată împlinite toate caracteristicile cerute de lege, judecătorul este obligat să aplice dispozițiile reglementate de norma juridică. Caracterul de noutate lărgște sfera de aplicare și creează un câmp de acțiune pentru judecător cu adevărat eficient.

3. Obiectivele cercetării științifice

Ordonanța președințială este una dintre cele mai importante și des utilizate proceduri speciale. Prin intermediul acestei lucrări, am urmărit să realizez un studiu complex și amplu asupra acestei instituții în întreg ansamblul său, reliefând toate legăturile pe care aceasta le-ar putea avea cu alte domenii ale dreptului și încercând să realizez analiza unor laturi care au fost mai puțin atinse în lucrările de specialitate deja existente.

Cu toate că ordonanța președințială este o instituție cu un istoric bogat, având în spate o vastă perioadă de aplicare, sunt anumite chestiuni juridice care nici până în prezent nu și-au găsit rezolvarea unitară, consecință a existenței în practică a diferențelor de viziune asupra admisibilității sau nu a unei ordonanței președințiale. Așadar, unul dintre aspectele care se vor regăsi în prezenta lucrare este evidențierea situațiilor care conduc la o practică neunitară, corelarea lor cu aspectele teoretice și concluzionând cu un punct propriu de vedere în susținerea uneia sau a alteia dintre viziuni.

În aceeași ordine de idei, ne propunem să analizăm anumite aspecte care au fost doar adiacent tratate în doctrina de specialitate și care conduc la viziuni doctrinare diferite, cum ar fi posibilitatea formulării unei cereri reconvenționale în cadrul judecării unei ordonanțe președințiale, posibilitatea participării terților la judecată – admisibilitatea unei cereri de intervenție principale sau accesorii, precum și altele. De altfel, aceste viziuni diferite nu vizează doar doctrina. Analiza realizată asupra hotărârilor judecătorești arată faptul că nici instanțele de judecată nu au viziuni similare asupra acestor incidente, conducând astfel la practică neunitară, prin urmare creându-se inechități asupra egalității cetățenilor în fața instanțelor de judecată, consecință a neîncrederii în sistemul judiciar.

Prezenta lucrare, își propune de asemenea să analizeze de manieră complexă și domeniul de aplicabilitate al ordonanței președințiale, respectiv ipotezele reglementate de C. civ. sau de alte acte normative speciale, raportându-ne la faptul că prevederile din C. proc. civ. reprezintă doar reglementarea de bază a acestei instituții. Mai mult, există situații în care atât în dreptul procesual cât și în dreptul material este reglementată aceeași instituție.

În acest sens menționăm ipoteza reglementată de art. 978 C. proc. civ. referitoare la posibilitatea pronunțării unei ordonanțe președințiale în materia măsurilor provizorii a drepturilor de proprietate intelectuală și ipoteza reglementată de art. 255 C. civ. care face referire la aceeași ipoteză. Considerăm că este necesară intervenția legiuitorului în această situație, pentru a elimina neclaritățile și a aduce coerență textului legislativ.

Totodată, în lucrare, un punct de interes îl reprezintă diferitele situații în care ordonanța președințială își găsește utilitatea în alte legi speciale. În aceste sens menționăm aplicabilitatea ordonanței președințiale în lumina prevederilor Legii nr. 554/2004⁸, în situațiile reglementate de Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență⁹.

Nu în cele din urmă, vom reflecta în lucrare modul în care problema ordonanței președințiale a fost abordată prin prisma hotărârilor pronunțate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului sau a Curții de Justiție a Uniunii Europene, analizând chiar oportunitatea existenței unui *amicus curiae*.

De altfel, o analiză asupra instituției ordonanței președințiale nu ar putea fi completă fără existența chestiunilor de drept comparat, elemente care vor întregi perspectivele asupra instituției.

II. STRUCTURA ȘI CONȚINUTUL LUCRĂRII

Prezentul studiu este structurat în cinci capitole, care vor fi însoțite de introducere și secțiunea finală în cadrul căreia sunt exprimate concluziile cercetării efectuate.

1. *Primul Capitol* este dedicat elementelor care țin de unele aspecte general introductive referitoare la procedurile speciale în general, precum și la diferențele dintre dreptul comun și procedurile speciale. Tot în cadrul acestui capitol sunt supuse analizei diferențele și asemănările dintre ordonanța președințială și celelalte proceduri speciale. Acest capitol conține de asemenea și noțiunile introductive care vizează ordonanța președințială analizând pe parcursul acestuia evoluția ei, pornind de la controversele privind originea instituției existente la nivel doctrinar european. Ca și structură, este format din 5 secțiuni, care la rândul lor au mai multe subsecțiuni.

Prima secțiune tratează reglementarea și sediul procedurilor speciale în C. proc. civ.

Procedurile speciale reprezintă „*un mănunchi de norme derogatorii de la regulile dreptului comun*”¹⁰. Acestea își găsesc sediul materiei în Cartea a VI-a din C. proc. civ., fiind denumită în mod explicit „*Proceduri speciale*”.

Cartea a VI-a cuprinde un număr de 14 Titluri (proceduri speciale), după cum urmează: procedura divorțului, procedura instituirii consilierii juridice sau a tutelei speciale, procedura de declarare a morții, măsuri asigurătorii și provizorii, procedura partajului judiciar, procedura ordonanței președințiale, cererile posesorii, procedura ofertei de plată și consemnării, procedura ordonanței de plată, procedura cu privire la cererile cu valoare redusă, evacuarea din imobilele folosite sau ocupate fără drept, procedura privitoare la înscrierea drepturilor dobândite în temeiul uzucapiunii, procedura refacerilor înscrisurilor și hotărârilor dispărute precum și cauțiunea judiciară.

⁸ Legea nr. 554/2004 privind contenciosul administrativ, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1154 din 7 decembrie 2014, cu modificările și completările ulterioare.

⁹ Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, publicată în Monitorul Oficial al României, nr. 466 din 25 iunie 2014.

¹⁰ I Leș, *op cit.*, pag. 10.

Cea de-a doua secțiune analizează procedurile speciale prin raportare la dreptul comun. Regulile care guvernează desfășurarea procesului civil¹¹ formează prin caracterul lor general procedura de drept comun aplicabilă pentru orice proces civil, respectiv *generalia specialibus non derogant*.

Desfășurarea procesului civil reprezintă o activitate complexă, reglementată în mod amănunțit prin dispozițiile Codului de procedură civilă și a altor prevederi procesuale din alte acte normative, care trebuie să conducă la stabilirea situației de fapt pe baza probelor administrate în fața instanței de judecată, la identificarea și aplicarea corectă a legii, pentru ca, în final, să fie asigurată pe deplin respectarea drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor și restabilirea ordinii de drept¹².

În anumite materii cu un obiect definit special, s-au impus reguli derogatorii de la cele de drept comun, reguli speciale, care formează prin dispozițiile ce le identifică drept proceduri speciale¹³. Este de menționat faptul că există și situații, cum ar fi cea a procedurilor speciale¹⁴, în speță procedura ordonanței președințiale, unde pe lângă aplicarea principiilor fundamentale ale procesului civil cu titlu de reguli generale, sunt aplicabile și o serie de norme cu caracter particular¹⁵, chiar dacă legiuitorul nu întotdeauna a înțeles să le reglementeze când făcea referire la aceste proceduri. Vorbim așadar de ansamblul regulilor care reglementează administrarea probelor, deliberarea și pronunțarea hotărârii, procedura executării silite.

Totuși, putem spune că *specialia generalibus derogant*, și anume că normele legale care reglementează procedurile speciale au un caracter particular, și anume ele derogă de la regulile de drept comun în privința chestiunilor care trasează unele aspecte ale judecătii¹⁶.

Prin urmare, în opinia doctrinară pe care o împărtășim¹⁷, judecata procedurilor speciale este alcătuită dintr-un cumul de norme care reglementează particularități ale etapei judecătii.

Chiar mai mult, aceste particularități ale etapei judecătii diferă de la o procedură specială la alta, însă trăsătura comună a acestora este faptul că se completează cu dispozițiile dreptului comun.

Cea de-a treia secțiune, care la rândul ei e structurată în două subsecțiuni cuprinde noțiunile introductive care stau la baza reglementării ordonanței președințiale.

Definiția ordonanței președințiale se regăsește în cadrul *primei subsecțiuni*. La nivel general, ordonanța președințială este definită ca fiind o procedură specială, reglementată de legiuitor și are ca scop luarea unor măsuri cu caracter vremelnic, în situații urgente¹⁸.

A doua subsecțiune tratează aspectele privitoare la istoricul instituției precum și la unele controverse apărute în doctrină cu privire la originea ei.

¹¹ E. Oprina, *Drept procesual civil. Volumul I. Teoria generală*, Editura Universul Juridic, București, 2019, pag.7.

¹² I. - A. Șipețan, *Intervenția voluntară în procesul civil*, Editura C. H. Beck, București, 2023, pag. 223.

¹³ I. Stoenescu, G. Porumb, *Drept procesual civil român*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1966, pag. 346; I. Leș, *op.cit.*, pag. 9.

¹⁴ C. C. Dinu, *Normele de procedură civilă, Tomul II*, Editura Universul Juridic, București, 2009, pag.50.

¹⁵ R. Truța, *L'ordonnance sur requête à la lumière de la jurisprudence des tribunaux nationales*, Curentul Juridic, nr.2/2020, pag. 105.

¹⁶ I. Leș, *op.cit.*, pag. 8-9.

¹⁷ Ibidem.

¹⁸ C. Crișu, *Ordonanța președințială*, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1976, pag.9; M. Tăbărcă, *Drept procesual civil, Volumul II, Procedura contencioasă în fața primei instanțe. Procedura necontencioasă judiciară. Proceduri speciale*, Editura Universul Juridic, București, 2013., pag.747.

Chiar dacă ordonanța președințială apare pentru prima dată menționată în Edictul din 22 ianuarie 1685, totuși anumite începuturi de reglementare se regăsesc sumar într-o ordonanță franceză din 1667, prin care era stabilit ca anumite situații juridice denumite afaceri sumare să fie judecate în cadrul unor ședințe speciale, în zilele de miercuri și sâmbătă¹⁹.

Această nevoie de reglementare a ordonanței președințiale ca procedură specială în dreptul procesual civil francez a fost determinată de evoluția societății precum și de urgența pe care aceasta o manifesta în cazul soluționării anumitor litigii. Astfel, în Codul francez de procedură civilă din 1806 a fost reglementată această procedură urgentă, regăsindu-se în prevederile art. 806-811²⁰.

Având ca sursă de inspirație dreptul francez, în dreptul procesual civil românesc, instituția ordonanței președințiale și-a găsit locul pentru prima dată în anul 1900, cu ocazia revizuirii Codului de procedură civilă, reglementată fiind prin introducerea art. 66 bis prin Decretul nr. 1228/1900²¹.

Potrivit reglementării acestei noi proceduri, puteau fi emise două tipuri de ordonanțe, caracteristicile acestora fiind regăsite în dispozițiile art. 66 bis. Astfel, potrivit primului alineat, primul tip de ordonanțe erau cele care puteau fi date în baza unei simple cereri, prin intermediul cărora se puteau lua diferite măsuri legate de competența președintelui și care, de regulă, presupuneau un caracter grațios²².

Potrivit celui de-al doilea alineat se făcea trimitere la ordonanța propriu-zisă, găsindu-se și aplicabilitatea în situațiile urgente, care nu puteau suferi amânare. Practic, în acest caz, găsim în istorie pentru prima dată condițiile de admisibilitate ale procedurii ordonanței președințiale.

Datorită caracterului nou al acestei instituții juridice, criticile privitoare la rolul și eficiența ei nu au încetat să apară. În acest sens, a fost criticat caracterul limitat al acesteia, prin prisma ideii de conservare a dreptului, fără a da posibilitatea președintelui de a aprecia asupra temeiniciei dreptului, în ipoteza în care acesta din punct de vedere formal, era constatat²³.

În anul 1968²⁴, prin Legea privind organizarea judecătorească, potrivit art. 23, era stabilit faptul că ordonanțele președințiale, împreună cu celelalte pricini care erau de competența judecătorilor, se judecau de completuri formate din 2 judecători, cu respectarea principiului colegialității instanței.

¹⁹ C. Crișu, *op.cit.*, pag. 11.

²⁰ E. A. Dini, G. Mammone, *I provvedimenti d'urgenza nel diritto processuale civile e nel diritto del lavoro. Sesta edizione*, Editura Giuffrè, Milano, 1993, pag.174.

²¹ C. R. Radu, *Ordonanța președințială. Practica judiciară și reglementarea din Noul Cod de procedură civilă*, Editura Hamangiu, București, 2012, pag. 2

²² Decretul lege nr. 1228/1900 pentru modificarea legii de procedură civilă, publicat în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 281 din 15 martie 1900. Acest tip de ordonanțe își găseau corespondentul în dreptul francez sub denumirea *de requête* (cerere).

²³ Idem, pag. 17.

²⁴ Legea de organizare judecătorească nr. 58 din 27 decembrie 1968 a fost publicată în Buletinul Oficial nr. 169 din 27 decembrie 1968.

Decretul nr. 251 din 21 iulie 1971²⁵ a modificat însă art. 23 din Legea nr. 58/1968 astfel că cererile care urmau a fi introduse pe cale principală referitoare la luarea unor măsuri provizorii în cazuri urgente urmau a fi date în competența judecătorului unic²⁶.

Intrarea în vigoare în 2013 a actualului C. proc. civ. – Legea nr. 134/2010²⁷ reglementează locul ordonanței președințiale în rândul procedurilor speciale. Inițial sediul materiei l-a reprezentat articolele 982-987²⁸, după prima republicare din 2012 erau art. 996-1001, după modificările aduse Codului de procedură civilă în 2013 și după republicarea din 2014, a ajuns la 997 și urm.. În prezent sediul materiei se regăsește în art. 997-1002.

A patra secțiune comportă discuții despre distincția dintre ordonanța președințială și alte proceduri speciale, analizând în parte, în cadrul mai multor subsecțiuni ordonanța președințială în comparație cu alte proceduri speciale.

În prima subsecțiune este tratată ordonanța președințială în paralel cu ordonanța de plată, prin prisma aspectelor comune precum și a diferențelor care caracterizează cele două instituții procesual civile. Aspectele comune vizează faptul că ambele sunt proceduri speciale, expres reglementate și se regăsesc în C. proc. civ. în *Cartea VI - proceduri speciale*.

În ceea ce privește asemănările dintre cele două proceduri, acestea conțin reguli derogatorii de la procedura de drept comun, fiind judecate de urgență. De asemenea, ambele se bucură de caracter executoriu, chiar dacă sunt susceptibile de cale de atac.

Deosebirile dintre cele două proceduri vizează mai multe aspecte. Cu titlu de principiu trebuie menționat faptul că diferența majoră dintre cele două proceduri o reprezintă caracterul provizoriu, trăsătură specifică și unică ordonanței președințiale.

Alte diferențe sunt reprezentate de domeniul de aplicare al celor două instituții, precum și de obligativitatea în cazul ordonanței de plată de îndeplinire a unei proceduri prealabile sesizării instanței de judecată, ca o condiție *sine qua non*, îndeplinirea procedurii de citare și nu în ultimul rând probele admisibile de administrat în fiecare dintre aceste instituții.

A doua subsecțiune tratează ordonanța președințială în comparație cu procedura cererilor cu valoare redusă. La fel ca și procedura ordonanței de plată, și procedura cu privire la cererile cu valoare redusă se bucură de aceleași prerogative cât privește caracterul special și urgența judecării cauzei.

De asemenea, o chestiune care este asemănătoare ambelor instituții este faptul că hotărârea primei instanțe se bucură de caracter executoriu, chiar dacă persoanelor interesate le este deschisă și calea de atac.

Cât privește deosebirile dintre cele două instituții, o primă diferență vizează domeniul de aplicare, apoi forma pe care o îmbracă cererea în cadrul celor două proceduri este diferită, un alt element care diferențiază procedura ordonanței președințiale de procedura cererilor cu valoare redusă este procedura de citare, Totodată, spre deosebire de ordonanța președințială, unde pronunțarea hotărârii poate fi amânata cu cel mult 24 de ore iar motivarea acesteia urmează a fi făcută în termen de cel mult 48 de ore de la pronunțare, în cazul procedurii cererilor

²⁵ Publicat în Buletinul Oficial nr. 89 din 29 iulie 1971.

²⁶ Cu toate că nu era expres prevăzut în art. 23 termenul de ordonanță președințială, având în vedere că se făcea vorbire despre măsurile vremelnice ce pot fi luate în cazurile urgente.

²⁷ Codul de procedură civilă a fost adoptat prin Legea nr. 134/2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.485 din 15 iulie 2010, cu modificările și completările ulterioare.

²⁸ Potrivit reglementărilor legale în vigoare în perioada 15 iulie 2010 - 2 august 2012.

cu valoare redusă, instanța va pronunța și redacta hotărârea într-un termen de 30 de zile, potrivit art. 1031 C. proc. civ.

În final, ceea ce reprezintă o altă diferență între cele două instituții o reprezintă calea de atac. Dacă ordonanța președințială are deschisă și calea recursului, în ipoteza în care soluția în primă instanță o pronunță curtea de apel, competența de soluționare a apelului în cazul cererilor cu valoare redusă îi aparține exclusiv tribunalului.

A treia subsecțiune analizează ordonanța președințială prin comparație cu procedura evacuării din imobilele folosite sau ocupate fără drept. O altă procedură derogatorie de la dreptul comun, reglementată alături de cele menționate anterior, este procedura evacuării din imobilele folosite sau ocupate fără drept.

Asemănările dintre procedura evacuării și procedura ordonanței președințiale, sunt reprezentate de caracterul urgent și special al celor două proceduri.

O altă asemănare o reprezintă procedura de citare. Caracterul executoriu și termenul privind calea de atac împotriva hotărârii reprezintă alte două elemente asemănătoare celor două proceduri.

În ceea ce privește deosebirile, în cazul procedurii evacuării din imobilele folosite sau ocupate fără drept, textul de lege prevede obligativitatea respectării unei proceduri prealabile înaintării acțiunii în instanță. Aceasta constă în comunicarea unei notificări în formă scrisă părâtului cu privire la obligativitatea părăsirii imobilului, iar lipsa acesteia conduce la o soluție de respingere ca inadmisibilă a acțiunii²⁹.

Ultima secțiune a primului capitol, *Secțiunea cinci*, este dedicată aspectelor care dovedesc importanța instituției în rândul procedurilor speciale, prin prisma faptului că este una dintre cele mai des întâlnite și utilizate proceduri speciale.

Caracterul versatil și utilitatea acestei instituții sunt conferite de diversitatea naturii măsurilor care pot fi dispuse prin intermediul ordonanței președințiale, precum și de suplețea procedurii astfel cum a fost proiectată de legiuitor.

2. Cel de-al *doilea capitol* analizează condițiile de admisibilitate care stau la baza admiterii unei cereri de ordonanță președințială. Pornind de la analiza condițiilor generale de admisibilitate ale unei cereri de chemare în judecată și particularizând la condițiile speciale de admisibilitate ale unei ordonanțe președințiale am concluzionat că o ordonanță președințială trebuie să îndeplinească condițiile de admitere ale unei cereri de chemare în judecată și anume: capacitatea procesuală, calitatea procesuală, formularea unei pretenții, justificarea unui interes, astfel cum rezultă și din prevederile art. 32 C. proc. civ., precum și condițiile speciale de admisibilitate, după cum urmează: aparența de drept, urgența, neprejudicarea fondului și nu în ultimul rând, existența caracterului provizoriu al măsurii care se solicită a fi dispuse.

Cât privește structura celui de-al *doilea capitol*, acesta este structurat în trei secțiuni, care la rândul lor sunt divizate în mai multe subsecțiuni.

²⁹ M. C. Barbu, *Noul Cod de procedură civilă. Jurisprudență rezumată*, pag. 295 - Decizia nr. 24/2014, pronunțată de Tribunalul Buzău, Secția I civilă, apud, I. Leș, *Codul de procedură civilă. Comentariu pe articole, Ediția 3*, Editura C. H. Beck, 2022, pag. 1560

Prima secțiune supune analizei condițiile generale de admisibilitate ale unei cereri de chemare în judecată. În ceea ce privește aceste condiții, doctrina de specialitate are două perspective³⁰.

Pe de-o parte există parte din doctrină care susține că pentru a fi parte într-un proces, persoana trebuie să îndeplinească condițiile care vizează calitatea procesuală, capacitatea procesuală și existența unui interes, iar pe de altă parte, cealaltă viziune a doctrinei este că pentru a fi parte într-un proces, partea, trebuie să dovedească pe lângă cele trei condiții anterior menționate și o a patra, respectiv formularea unei pretenții.

În cadrul *celeia de-a doua secțiuni* au fost analizate condițiile generale de admisibilitate ale unei ordonanțe președințiale, prin raportate la condițiile generale de admisibilitate ale unei cereri de chemare în judecată pe calea dreptului comun.

Concluzia analizei realizate în cadrul celei de-a doua secțiuni este că și în cazul ordonanței președințiale, instanța de judecată va trebui să analizeze cele 4 condiții generale de admisibilitate care stau la baza oricărei cereri de chemare în judecată.

Prima subsecțiune este dedicată condiției existenței capacității procesuale (*legitimitas ad processum*) și este la rândul ei subdivizată în alte 3 subsecțiuni, și anume: capacitatea procesuală de folosință, capacitatea procesuală de exercițiu și curatela specială.

Art. 56 și 57 C. proc. civ. stabilesc elementele capacității procesuale a părților sunt capacitatea procesuală de folosință și capacitatea procesuală de exercițiu. În ipoteza în care persoana fizică este lipsită de capacitatea de exercițiu a drepturilor civile și nu are un reprezentant legal, potrivit dispozițiilor C. proc. civ., acestea îi va fi desemnat un curator special potrivit art. 58 C. proc. civ.

Condiția existenței calității procesuale (*legitimitas ad causam*) este analizată în cadrul celei de-a doua subsecțiuni.

Potrivit prevederilor legale, calitatea procesuală este definită ca fiind îndreptățirea, respectiv obligația legală a unei persoane fizice sau juridice de a figura într-un anumit proces în calitate de parte. Potrivit unei definiții din doctrina de specialitate, prin calitate procesuală trebuie să se urmărească existența unei identități între persoana reclamantului și persoana celui care este titularul dreptului subiectiv dedus în justiție, precum și între persoana pârâtului și persoana celui obligat în raportul de drept substanțial³¹.

Formularea unei pretenții, ca și o a treia condiție, reprezintă *a treia subsecțiune*. În acest sens trebuie să menționăm faptul că formularea unei pretenții nu trebuie confundată cu existența sau inexistența unui drept subiectiv. În acest sens, părerea doctrinei, la care de altfel de raliem și noi este că dreptul subiectiv civil a cărui existență o susține partea interesată, nu reprezintă la data introducerii acțiunii decât o pretenție, existența sau inexistența acestuia urmând a fi stabilită de către instanța de judecată la momentul pronunțării definitive a hotărârii

³⁰ I. Stoenescu, S. Zilbertstein, *Drept procesual civil, Teoria generală*, Editura didactică și Pedagogică, București, 1977, pag. 278;

³¹ I. Stoenescu, S. Zilbertstein, *Drept procesual civil, Teoria generală*, Editura didactică și Pedagogică, București, 1977, pag. 287, apud I. Stoenescu, S. Zilbertstein, *Drept procesual civil, Teoria generală*, Editura didactică și Pedagogică, București, 1977, pag. 287, apud I. Leș, D. Ghiță (coordonatori), V. Lozneanu, C. Murzea, A. Stoica, A. Suciu, *Tratat de drept procesual civil, Vol. I Principii și instituții generale. Judecata în fața primei instanțe*, Ediția a II-a, revăzută și adăugită, Editura Universul Juridic, București, 2020, pag. 90.

în cauză, în urma verificării dispozițiilor legale prin raportare la situația de fapt și la mijloacele probatorii administrate în cauză.

În cele din urmă, a patra condiție, cea a interesului a fost analizată în *a patra subsecțiune*. Cât privește caracterele interesului, acestea reprezintă subsecțiuni în care au fost analizate în mod separat, după cum urmează: caracterul determinant, caracterul legitim, și nu în ultimul rând caracterul născut și actual.

Cea de-a treia secțiune, care de altfel reprezintă și epicentrul celui de-al doilea capitol, analizează condițiile speciale de admisibilitate ale unei ordonanțe președințiale. La rândul ei, este alcătuită din mai multe subsecțiuni, care tratează în mod individual condițiile speciale de admisibilitate.

A fost analizat parcursul evoluțional al condițiilor speciale de admisibilitate prin prisma raportării la vechea reglementare, care menționa ca și condiții de admisibilitate urgența, vremelnicia și neprejudicarea fondului cauzei, în timp ce condiția aparenței de drept nu era expres prevăzută, ci trebuia dedusă din conținutul condiției neprejudicării fondului.

Actuala reglementare a stabilit în mod expres în conținutul prevederilor art. 997 C. proc. civ. ca și condiție, pe lângă cele menționate anterior și condiția aparenței de drept.

În ceea ce ne privește, în urma aprofundării acestei secțiuni, am concluzionat că împărtășim părerea doctrinară conform căreia pentru a fi admisibilă o ordonanță președințială trebuie să îndeplinească cele 3 condiții de admisibilitate, respectiv: aparența de drept, urgența și nu în ultimul rând, neprejudicarea fondului. În ipoteza neîndeplinirii condițiilor de admisibilitate a ordonanțelor președințiale care nu îndeplinesc tripla condiție a urgenței, vremelniciei și a neprejudicării fondului, acestea vor fi respinse ca inadmisibile³².

În acest sens menționăm faptul că, în opinia noastră, așa zisa cea de-a patra condiție a ordonanței președințiale, respectiv *caracterul provizoriu*, nu reprezintă o condiție propriu-zisă, ci mai mult o percepem ca pe o trăsătură specifică acestei proceduri speciale, care provine din faptul că această vremelnicie trebuie să existe până la sfârșitul judecării cauzei pe fond având astfel o durată limitată în timp.

Prima subsecțiune este aferentă primei condiții, tratând aparența de drept. Cât privește conceptul de „*aparență de drept*”, acesta este un concept diferit de cel al „dreptului” astfel că se impune realizarea unei analize a „aparenței a dreptului”, cu atât mai mult cu cât reprezintă una dintre trăsăturile esențiale ale acestei proceduri.

S-a concluzionat, în ceea ce privește procedura specială a ordonanței președințiale, faptul că fondul unei cauze nu va putea fi niciodată soluționat de către judecător prin intermediul procedurii speciale, bucurându-se de autoritate de lucru judecat, însă o analiză sumară (introdactivă) a cauzei va putea fi realizată de acesta pentru a cerceta situația existenței necesității luării unor măsuri provizorii pentru conservarea unor drepturi.

Din punct de vedere jurisprudențial, această condiție este determinată de chiar vremelnicia măsurilor care urmează a fi ordonate prin intermediul procedurii speciale.

Soluționarea unei cereri de emitere a ordonanței președințiale nu permite judecătorului cauzei să cerceteze fondul situației litigante dintre părți, însă, chiar și așa, cum s-a menționat

³² C.-M. Cliza, C.-C. Ulariu, *Regimul inadmisibilităților în procesul civil român*, Revista Dreptul nr.2/2023, disponibilă la: <https://sintact.ro/#/publication/151027212/cliza-marta-claudia-ulariu-constantin-claudiu-regimul-inadmisibilitatilor-in-procesul-civil-roman?keyword=ordonanța%20președințială>.

de altfel și mai sus, judecătorului cauzei îi este recunoscut dreptul de a analiza sumar cauza pentru a se stabili dacă și în favoarea cui este aparența de drept .

A doua subsecțiune o reprezintă condiția urgenței. Urgența, în general, ca și condiție de admisibilitate a procedurii ordonanței președințiale, se impune a exista din momentul sesizării instanței de judecată și până în momentul pronunțării hotărârii, nefiind suficient ca aceasta să existe doar la data introducerii acțiunii și ulterior să dispară. Conform literaturii de specialitate³³, trăsătura urgenței trebuie să aibă un caracter de continuitate, să existe inclusiv pe parcursul declarării și judecării căilor de atac, astfel că în situația în care urgența dispare, continuarea procedurii nu își mai găsește justificarea.

Un aspect tratat în cadrul acestei subsecțiuni a fost analiza urgenței prin comparație cu celeritatea. Potrivit literaturii de specialitate, condiția urgenței are ca gen proxim celeritatea, însă nu trebuie să fie confundată cu aceasta. Ca și noțiune juridică, celeritatea presupune că cererea trebuie soluționată cu mai multă operativitate, cu promptitudine, dând astfel dreptul instanței de judecată să soluționeze mai rapid cauzele obișnuite, dar asta fără să transforme acțiunea într-o ordonanță președințială.

În ceea ce privește celeritatea, această trăsătură oferă judecătorului posibilitatea de a judeca într-un ritm mai alert procedura obișnuită. Astfel, o cauză obișnuită care se bucură de celeritate trebuie să fie judecată mai rapid și cu precădere, în acest sens putând fi micșorate termenele de citare, incumbând instanței sarcina de a stabili termene mai scurte.

Cu toate acestea, chiar dacă celeritatea poate crea uneori confuzie prin prisma faptului că legiuitorul nu a definit-o și a folosit noțiunea de urgență, de fiecare dată când este vorba de celeritate, o distincție trebuie făcută între cei doi termeni. Astfel, în timp ce trăsătura celerității este facultativă, care poate sau nu să fie realizată, și care nu este susceptibilă de controlul instanței superioare, urgența este o trăsătură specifică și necesară admisibilității procedurii ordonanței președințiale, lipsa acesteia ducând la respingerea cererii de emitere a ordonanței președințiale ca inadmisibilă.

În esență, concluzia a fost că urgența nu va fi tratată ca fiind o caracteristică a unor litigii de a fi judecate mai rapid, ci este o condiție esențială, care ține însăși de natura ordonanței președințiale, instituție de drept procesual civilă, creată tocmai în scopul rezolvării urgente a unor litigii care nu suferă amânare.

Condiția neprejudicării cauzei în fond reprezintă *cea de-a treia subsecțiune*. Potrivit acestei condiții, instanței îi este interzis să se pronunțe asupra fondului cauzei, realizând doar un nivel sumar de examinare.

În urma analizei realizate, apreciem că aceasta condiție a neprejudicării cauzei în fond provine din trăsătura caracterului provizoriu al ordonanței președințiale și antamează discuția asupra lipsei autorității de lucru judecat pe care o ordonanță președințială o are în raport cu hotărârea ce urmează a se pronunța asupra fondului cauzei, cum de altfel este prevăzut și în art. 996 alin. 5 C. proc. civ. *pe calea ordonanței președințiale nu pot fi dispuse măsuri care să rezolve litigiul în fond și nici măsuri a căror executare nu ar mai face posibilă restabilirea situației de fapt*.

Caracterul provizoriu reprezintă conținutul *cele de-a patra subsecțiuni*. Considerăm că este vorba de un caracter și nu de o condiție propriu-zisă, percepuându-l ca pe o trăsătură

³³ C. Roșu, *op.cit.*, pag. 143.

specifică acestei proceduri speciale, care provine din faptul că acest caracter provizoriu trebuie să existe până la sfârșitul judecării cauzei pe fond având astfel o durată limitată în timp.

Acest caracter provizoriu al ordonanței președințiale trebuie analizat în antiteză cu caracterul definitiv al unei măsuri care nu poate fi dispuse prin intermediul acestei proceduri speciale, fiind tocmai de esența ordonanței președințiale nerezolvarea cauzei în fond. Eficiența acestei proceduri se regăsește prin aplicabilitatea condiției urgenței măsuri luate, care de altfel nu ar putea fi dispusă pe calea procedurii comune.

Am tratat în cadrul secțiunii condițiilor speciale de admisibilitate și aspecte care țin de caracterul reversibil al ordonanței președințiale, aspecte pe care le-am așezat în *subsecțiunea cinci*.

În opinia noastră, caracterul reversibil decurge din caracterul provizoriu al ordonanței președințiale, stabilindu-se potrivit art. 997 alin. 5 C. proc. civ., că pe calea ordonanței președințiale nu se pot lua măsuri prin care să fie soluționat litigiul în fond și nici a căror executare nu ar mai face posibilă restabilirea situației de fapt.

Acest caracter reversibil vine tocmai pentru a proteja ca prin intermediul unei proceduri speciale, de urgență, prin care este interzis a se administra probe care necesită o lungă durată de timp, cum este cazul ordonanței președințiale să se soluționeze și să se dispună măsuri care au caracter definitiv. Acest raționament se bazează și pe faptul că judecătorul doar pipăie fondul cauzei, cercetând doar îndeplinirea *condiției aparenței de drept*.

3. *Cel de-al treilea capitol* reprezintă conținutul judecării ordonanței președințiale, cu prezentarea cursului firesc al desfășurării procesului civil, bineînțeles cu trăsăturile specifice unei proceduri speciale.

Analiza desfășurării procesului civil din prezentul capitol ne-am dorit să acopere în ansamblu instituțiile privind întâmpinarea, cererea reconvențională, posibilitatea participării terțelor persoane la judecată. Totodată au fost analizate și particularitățile acestei proceduri în ceea ce privește inaplicabilitatea prevederilor privind cercetarea procesului.

Cât privește structura celui de-al treilea capitol, acesta este cel mai amplu dintre capitolele prezentului studiu. Este structurat într-un număr de 13 secțiuni, fiecare, la rândul ei, având una sau mai multe subsecțiuni.

Pornind într-o logică firească a analizei, *prima secțiune*, alcătuită din două subsecțiuni, cuprinde aspecte referitoare la redactarea și timbrajul cererii.

În ceea ce privește sesizarea instanței competente, aceasta nu se va face din oficiu, ci la cererea persoanei interesate. Astfel că, pentru a fi investită în mod legal o instanță de judecată, este necesar ca persoana interesată să formuleze o cerere de emitere a ordonanței președințiale.

În cazul procedurii ordonanței președințiale, ca de altfel în cazul oricărei cereri introductive de instanță, conținutul trebuie să cuprindă în principiu elementele unei cereri introductive de instanță, astfel cum sunt ele menționate în art. 194 C. proc. civ. (datele de identificare, probele de care reclamantul înțelege să se folosească în dovedirea pretențiilor sale și care sunt admisibile în procedura ordonanței președințiale, mențiunea judecării cererii în lipsă, în ipoteza în care solicită aceasta, și nu în ultimul rând, semnătura), aspecte analizate în cadrul *subsecțiunii întâi*.

Ca și cadru legal al timbrajului cererii de ordonanță președințială ne raportăm la Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 80/2013. Potrivit dispozițiilor legale, prin raportare la

obiectul ordonanței președințiale, cererea introductivă de instanță poate fi lipsită de taxă de timbru, poate avea taxă de timbru în cuantum fix, sau în cuantum variabil. Astfel, potrivit art. 6 alin. 4 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 80/2013, *„cererile formulate pe cale de ordonanță președințială, când sunt neevaluabile în bani, se taxează cu 20 lei. Când cererea formulată pe cale de ordonanță președințială este evaluabilă în bani, aceasta se taxează cu 50 lei, dacă valoarea acesteia nu depășește 2.000 lei, și cu 200 lei, dacă valoarea ei depășește 2.000 lei .*

Au fost analizate în cadrul acestei *subsecțiuni* și situațiile în care cererea privind emiterea unei ordonanțe președințiale este scutită de timbru sunt expres prevăzute de lege. Cu titlu de exemplu amintim dispozițiile art. 140 din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, care menționează *„cauzele care sunt în legătură cu aplicarea acestei legi sunt scutite de la plata taxei judiciare de timbru și de timbru judiciar”*. În legătură cu această prevedere, inclusiv cererile de emitere a unei ordonanțe președințiale beneficiază de această scutire.

Următoarea secțiune, *cea de-a doua*, este cea privitoare la sesizarea instanței competente. Condiția generală, este cea potrivit căreia instanța nu se sesizează din oficiu, ci doar la cererea persoanei interesate. Pe cale de consecință, și în cazul procedurii ordonanței președințiale, pentru ca instanța să fie legal investită cu o cerere, este obligatorie formularea unei acțiuni introductive de instanță.

Un aspect pe care l-am întâlnit în analiza doctrinei de specialitate³⁴ este cel potrivit căruia, datorită caracterului special pe care îl are această procedură în care pot fi dispuse doar măsuri care vizează sfera actelor de conservare sau de administrare a patrimoniului, cererea de emitere a ordonanței președințiale poate fi formulată de tutore fără autorizare, de părinte fără încuviințarea prealabilă și de minorul cu capacitate de exercițiu restrânsă fără reprezentare și asistare.

Cât privește această opinie doctrinară, menționăm că nu suntem de acord cu ea, chiar înțelegem să o criticăm prin prisma argumentelor care urmează a fi prezentate.

În primul rând, considerăm că dispozițiile art. 41 C. civ. sunt exprese și clare în ceea ce privește actele pe care le poate face o persoană minoră, în raport de vârsta acestuia. Prin urmare, minorul cu capacitate de exercițiu restrânsă (are împlinită vârsta de 14 ani) poate încheia acte juridice cu încuviințarea părinților, a tutorelui, sau, în unele situații prevăzute de lege și cu încuviințarea instanței de tutelă. Este de menționat că această încuviințare poate fi oferită cel mai târziu la momentul încheierii actului, cu toate acestea, potrivit dispozițiilor legale, minorul cu capacitate de exercițiu restrânsă poate face singur acte de conservare sau administrare care nu îl prejudiciază, precum și acte de dispoziție de mică valoare, care au un caracter curent și care urmează a fi executate la momentul încheierii lor.

În al doilea rând, potrivit dispozițiilor art. 57 alin. 2 C. proc. civ: *„(2) Partea care nu are exercițiul drepturilor procedurale nu poate sta în judecată decât dacă este reprezentată, asistată ori autorizată în condițiile prevăzute de legile sau, după caz, de statutele care îi reglementează capacitatea ori modul de organizare”*.

³⁴ P. Vasilescu, *Tratat teoretic și practic de procedură civilă*, Institutul de Arte Grafice „Eminescu” S.A., București, 1943, vol. II, pag. 114, apud T. Dârjan, *op. cit.* pag. 75;

Nu în ultimul rând, am combătut această părere prin prisma exemplelor jurisprudențiale pe care le-am întâlnit pe parcursul studiului.

A treia secțiune este cea dedicată competenței și compunerii instanței de judecată.

Potrivit prevederilor legale, art. 998 C. proc. civ. „*cererea de ordonanță președințială se va introduce la instanța competentă să se pronunțe în primă instanță asupra fondului dreptului*”.

Cu toate că teoretic textul de lege este clar și concis, fără să prezinte probleme, în practică nu de puține ori s-au întâlnit situații în care instanța de judecată sesizată cu emiterea ordonanței președințiale nu era competentă material sau teritorial să judece cauza, incident procedural care a condus, inevitabil, la târăgănarea procesului și implicit la inutilitatea și inaplicabilitatea caracterului urgent al ordonanței președințiale.

Potrivit textului legal, persoana interesată de obținerea unei ordonanțe președințiale urmează a se adresa instanței care este competentă a se pronunța în primă instanță și asupra fondului procesului (procedura de drept comun). Această modificare a textului legal față de cea anterioară, prin introducerea formulei „*în primă instanță*” a fost menită să aducă îmbunătățiri și claritate în rândul practicienilor, înțelegându-se astfel că și în situația în care fondul procesului se află în curs de judecată în fața instanțelor de control judiciar, în ipoteza formulării unei ordonanțe președințiale, competentă este instanța care a judecat fondul procesului în primă instanță.

Cât privesc competența materială și teritorială, legiuitorul prevede că determinarea acestora se va face în funcție de regulile de drept comun în materie de soluționarea litigiilor în fond.

În cadrul acestei secțiuni au fost analizate și aspecte mai spinoase. O astfel de situație care a dat naștere multor discuții de-a lungul anilor în rândul practicienilor este ipoteza în care există deja instanța sesizată cu judecata asupra fondului, dar cauza din motive întemeiate este strămutată, iar ulterior persoana interesată înțelege să sesizeze instanța și cu o cerere de emitere a ordonanței președințiale. În trecut, părerile erau împărțite, existând o practică neunitară în acest sens (cerere admisibilă sau inadmisibilă).

Lămuririle le-a adus Înalta Curte de Casație și Justiție, prin Decizia nr. 2816/2013 din data de 22 mai 2013, unde s-a statuat că „*ordonanța președințială nu are caracterul unei cereri incidentale, aceasta putând fi formulată separat de existența unui proces aflat în curs de desfășurare, astfel cum rezultă și din modul în care este formulat art. 997 alin. (4) C. proc. civ., potrivit căruia ordonanța va putea fi dată chiar și atunci când este în curs judecata asupra fondului*”. Or, „*împrejurarea că cererea asupra fondului a fost strămutată la o altă instanță nu justifică, numai pentru acest motiv, trimiterea cererii de ordonanță președințială la aceeași instanță. Pentru determinarea instanței competente să soluționeze ordonanța președințială trebuie avută în vedere instanța care ar fi competentă să judece fondul, iar nu cea care judecă efectiv, urmare a incidentului procedural care este strămutarea*”.

Chiar mai mult, a menționat Înalta Curte de Casație și Justiție că strămutarea reprezintă o formă de prorogare judecătorească de competență teritorială, care operează numai cu privire la cauza a cărei strămutare a fost cerută, orice alte procese urmând să fie soluționate potrivit regulilor generale de competență teritorială astfel cum sunt ele prevăzute în Codul de procedură civilă.

A patra secțiune, Incidente procedurale privitoare la competența instanței, conține mai multe subsecțiuni, fiecare dintre ele comportând discuții cu privire la diferite instituții juridice.

Prima subsecțiune este cea despre litispendență. Litispendența este definită ca un incident procedural în care două sau mai multe instanțe de fond, competente fiind, sunt sesizate cu aceeași cauză civilă.

Potrivit art. 138 C. proc. civ. nicio persoană nu poate fi chemată în judecată pentru aceeași cauză, având același obiect și de aceeași parte, în fața mai multor instanțe competente, sau chiar în fața aceleiași instanțe, prin cereri de chemare diferite.

Prin raportare la instituția ordonanței președințiale, reiese așadar că și în cazul acestei proceduri speciale ne putem afla în prezența acestui incident procedural, însă doar într-o anumită situație.

Astfel, excepția litispendenței, excepție de procedură, dilatorie și absolută, este aplicabilă procedurii ordonanței președințiale numai în situația în care vorbim de existența a două sau mai multe cereri de ordonanță președințiale, deoarece o astfel de cerere are autoritate de lucru judecat asupra unei alte ordonanțe președințiale în situația în care starea de fapt și starea de drept sunt identice, însă nu și asupra fondului cauzei.

A doua subsecțiune este despre instituția conexității. Conexitatea, ca incident procedural în materia instituției ordonanței președințiale, dă naștere aceluiași întrebări, și anume dacă poate exista conexitate între două cereri de ordonanță președințială, precum și dacă e posibilă conexarea unei cereri de ordonanță președințială cu o acțiune de drept comun.

Ca definiție, conexitatea presupune, potrivit art. 139 C. proc. civ. existența a două sau mai multe litigii aflate pe rolul aceleiași instanțe sau pe rolul unor instanțe diferite, de același grad sau de grade diferite, cu aceleași părți sau cu aceleași părți împreună cu altele, al căror obiect și cauză se află în strânsă legătură, astfel încât se impune judecarea cauzei împreună. În urma analizei, considerăm că în ceea ce privește posibilitatea existenței conexității între două sau mai multe cereri de ordonanță președințială, la fel ca și în cazul litispendenței, punctul nostru de vedere este că pot exista.

A cincea secțiune este despre celeritatea procedurii. Aspecte care vizează celeritatea prin comparație cu urgența au fost analizate în cadrul secțiunii condiției urgenței. Cu toate acestea, celeritatea procedurii este definită ca fiind o condiție care poate fi specifică oricărui litigiu, nu doar ordonanțelor președințiale și care conduce la soluționarea acestora într-un timp mai scurt, cu mai multă promptitudine, oferind astfel oportunitatea instanței de judecată de a soluționa mai rapid cauza, fără însă ca aceasta să conducă la transformarea acțiunii într-o ordonanță președințială.

Procedura de regularizare este *cea de-a șasea secțiune* din cadrul capitolului trei. Am analizat în cadrul acestei secțiuni dacă este sau nu posibilă regularizarea în cadrul procedurii ordonanței președințiale.

Concluzia la care am ajuns este că aceasta depinde de la caz la caz. Chiar dacă cererea de ordonanță președințială este guvernată de norme de drept speciale, și cu toate că în doctrina de specialitate și în jurisprudență s-a exprimat punctul de vedere conform căruia procedura de ordonanță președințială este compatibilă cu procedura regularizării, opinia noastră este cea potrivit căreia instituția regularizării în cadrul procedurii ordonanței președințiale comportă mai multe discuții.

Cu toate că art. 12¹ prevede că dispozițiile art. 200 C. proc. civ. privind verificarea cererii și regularizarea acesteia nu se aplică în cazul incidentelor procedurale și nici în procedurile speciale care nu sunt compatibile cu aceste dispoziții, considerăm că regularizarea sau nu a cererii se apreciază în funcție de „urgență”.

Cu titlu de excepție, în cazul ipotezei *urgenței deosebite*, când hotărârea de ordonanță președințială este dată în aceeași zi, fără citarea părților, *de plano* procedura regularizării în cadrul ordonanței președințiale este imposibil de parcurs.

Secțiunea a șaptea tratează aspecte despre citarea părților în cadrul procedurii ordonanței președințiale. Cu toate că este vorba de o procedură cu un caracter special care se bucură de unele derogări de la regulile de drept comun, există și anumite reguli care trebuie respectate chiar și în cazul procedurilor speciale, cum ar fi, spre exemplu respectarea caracterului contencios al procedurii ordonanței președințiale.

În acest sens, conform prevederilor art. 999 alin. 1, C. proc. civ., citarea părților în cazul procedurii ordonanței președințiale urmează a fi făcută conform dispozițiilor care reglementează cauzele urgente, însă tot în cadrul aceluiași articol, la următorul alineat, este precizat și faptul că în situații de urgență deosebită, instanța, apreciind asupra cauzei, va putea judeca și fără citarea părților. Trebuie totuși menționat că regula o reprezintă citarea părților, respectiv, *„față de consecințele pe care le poate produce admiterea cererii de ordonanță președințială în materie locativă, instanțele vor dispune, de regulă, citarea părților; înlăturarea acestei garanții procesuale fiind admisibilă numai în cazuri cu totul excepționale, de extremă urgență”*, iar excepția este judecata fără citare.

În ceea ce privește prima ipoteză, respectiv judecarea cauzei cu citarea părților, potrivit art. 159 C. proc. civ., în situația cazurilor urgente, sau în cazul în care legea prevede în mod expres, judecătorul poate dispune asupra scurtării termenului de înmânare a citației sau a actului de procedură, făcându-se mențiune despre acest aspect în citație sau în actul de procedură.

În ceea ce privește cea de-a doua ipoteză și anume, judecarea ordonanței președințiale fără citarea părților, analizând prevederile legale, apreciem că și această ipoteză comportă mai multe discuții.

Potrivit dispozițiilor legale, ordonanța președințială se poate da și fără citarea părților, în ziua înregistrării ei, sau în zilele imediat următoare, cu respectarea prevederilor legale.

Pronunțarea asupra ordonanței președințiale fără citarea părților, în ziua înregistrării ei reprezintă o situație aparte care este expres reglementată de legiuitor. Potrivit art. 999 alin. 2, teza a II-a, în cazul unei *urgențe deosebite*, instanța va putea pronunța ordonanța chiar în aceeași zi, doar pe baza cererii și a actelor depuse, fără a asculta concluziile părților.

Tot în cadrul acestei secțiuni, am tratat *într-o subsecțiune* chestiuni care vizează neîndeplinirea procedurii de citare. Reflectând o poziție critică pe care ne-o oferă realitatea juridică, în activitatea practică am constatat că nu de puține ori, când procedura se îndeplinește prin citare, citația în sine nu este receptată de către părți, fie de reclamant, fie de pârât, fie de altă persoană interesată de cadrul procesual, ceea ce în opinia noastră constituie o afectare gravă a dreptului la informare, respectiv a dreptului de apărare.

Nu de puține ori, instanțele de judecată trec cu ușurință peste aceste realități, încălcând flagrant dispozițiile art. 21 din Constituția României, ceea ce potrivit statutului propriu constituie o gravă abatere disciplinară a magistratului.

Analizând cele mai sus menționate, reiese că pentru îndeplinirea actului de justiție trebuie să existe obligativitatea statului odată ce garantează dreptul la o justiție liberă și independentă de a lua absolut toate măsurile necesare pentru a garanta că procedura de citare a fost îndeplinită în mod efectiv.

În cadrul *secțiunii a opta* am discutat despre instituția întâmpinării. Potrivit dispozițiilor legale, art. 999 alin. 1 C. proc. civ., întâmpinarea nu este obligatorie, dobândind în această procedură specială un caracter facultativ. Această dispoziție este generală și este aplicabilă atât ipotezei în care judecata se face cu citarea părților, cât și în cazul în care judecata se face fără citarea părților, în această ultimă ipoteză, partea pârâtă fiind în imposibilitate de a formula întâmpinare, atât timp cât aceasta urmează a lua cunoștință de existența ordonanței doar după pronunțarea acesteia.

Secțiunea a noua este despre cererea reconvențională. În ceea ce privește cererea reconvențională, potrivit art. 209 C. proc. civ., în ipoteza în care pârâtul are, în legătură cu cererea reclamantului, pretenții derivând din același raport juridic sau strâns legate de aceasta, poate să formuleze o astfel de cerere.

Am putea considera, la prima vedere, având în vedere caracterul special al procedurii ordonanței președințiale în ceea ce privește obligativitatea depunerii întâmpinării, faptul că formularea unei cereri reconvenționale ar fi inadmisibilă.

Or, atâta timp cât prevederile legale nu limitează depunerea cererii reconvenționale doar în anumite materii, și nici legea nu distinge vreo interdicție în acest sens, nu o vom face nici noi, raționând potrivit adagiului latin *ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus*.

Ceea ce este totuși de menționat, este faptul că prin intermediul cererii reconvenționale, pârâtul trebuie să urmărească strict dispunerea de către instanță a unor măsuri vremelnice doar prin *pipăirea fondului*, aspecte care țin de esența caracterului ordonanței președințiale.

În cadrul *secțiunii zece* am analizat aspecte care țin de posibilitatea participării terțelor persoane la judecată, structurând această secțiune în mai multe subsecțiuni.

Prima subsecțiune este cea referitoare la intervenția voluntară, fie că e principală sau accesorie. Admisibilitatea intervenției principale într-o cerere de emitere a ordonanței președințiale, a ridicat discuții juridice, divizând doctrina de specialitate.

Pe de o parte, există părerea doctrinară³⁵ care susține că intervenția voluntară principală nu este compatibilă cu procedura ordonanței președințiale, atâta timp cât potrivit art. 61 alin.2 *intervenientul pretinde pentru sine, în tot sau în parte dreptul dedus judecății sau un drept strâns legat de acesta*". Incompatibilitatea instituției are la bază tocmai ideea că intervenientul pretinde un drept, ori pe calea ordonanței președințiale acestea nu pot fi solicitate, atât timp cât pe calea ordonanței președințiale pot fi dispuse doar măsuri cu caracter provizoriu. Chiar și în această variantă, o parte din doctrină consideră că nu poate fi vorba de o intervenție principală, ci mai degrabă de o altă cerere de ordonanță președințială, care, în urma aprecierii instanței, ar putea fi conexată la cererea inițială³⁶.

Cu toate că acum această latură a opiniei doctrinare este categorică asupra incompatibilității intervenției voluntare principale în ordonanța președințială, în trecut viziunea

³⁵ C.C. Dinu, *Proceduri speciale în noul Cod de procedură civilă*, Ed. Universul Juridic, București, 2013, pag. 175.

³⁶ Ibidem.

era împărțită, în sensul că existau două ipoteze³⁷ prima ipoteză făcea referire la situația în care terțul solicita luarea unor măsuri vremelnice, în cazuri grabnice – situație în care era admisibilă, iar cea de-a doua ipoteză făcea referire la situația în care terțul urmărea valorificarea definitivă, pe calea ordonanței președințiale a unui drept propriu – situație care conducea la inadmisibilitatea ordonanței președințiale.

Pe de altă parte, există părerea doctrinară³⁸ care susține că procedura ordonanței președințiale este compatibilă cu instituția intervenției principale, în ipoteza în care intervenientul îndeplinește prin cererea sa condițiile de admisibilitate ale unei ordonanțe președințiale iar prin aceasta nu se împiedică urgența soluționării ordonanței președințiale.

Această părere este susținută încă din perioada interbelică atât în rândul practicienilor cât și în rândul teoreticienilor, afirmându-se „*că prin refuzul terțului de a interveni, ar însemna să i se aducă un prejudiciu adesea ireparabil, pentru că i s-ar răpi singurul mijloc eficace pentru ocrotirea lui*”.

În ceea ce ne privește, susținem cel de-al doilea punct de vedere doctrinar, respectiv considerăm că instituția intervenției voluntare principale este compatibilă cu procedura ordonanței președințiale, raliindu-ne în întregime la considerentele din doctrina mai sus exprimată, la care am mai putea adăuga faptul că există situații în care sunt admise atât cererea de ordonanță președințială cât și cererea de intervenție voluntară principală, prin prisma faptului că uneori atât reclamantul cât și intervenientul au același interes, arătăm cu titlu de exemplu, ipoteza în care „*instanța a socotit că intervenientul, colocatar cu reclamantul are același interes în vederea obligării pârâtului să desființeze un zid prin a cărui construire împiedică accesul lor în pivnița imobilului*”.

Dacă în ceea ce privește admisibilitatea intervenției voluntare principale, există păreri distincte în doctrină³⁹, în ceea ce privește admisibilitatea intervenției voluntare accesorii, aspectele sunt mult mai clare, în sensul că doctrina de specialitate în unanimitate împărtășește ideea posibilității admisibilității cererii de intervenție accesorie.

Astfel, potrivit art. 61 alin.3 C. proc. civ., persoana interesată poate formula cerere de intervenție accesorie în cadrul procedurii ordonanței președințiale când vine în sprijinul apărării uneia dintre părți, aceasta putând fi formulată oricând pe parcursul judecății, până la închiderea dezbaterilor.

Această părere unanimă a doctrinei are la bază natura juridică a intervenției voluntare accesorii, și anume faptul că aceasta constituie o simplă apărare, care de principiu poate fi admisibilă în cadrul oricărei ordonanțe președințiale

Subsecțiunea a doua tratează intervenția forțată cu formele ei diferite. Aspectele la care am ajuns în urma studiului sunt cele potrivit cărora, că atâta timp cât chemarea în judecată a unor alte persoane constituie o veritabilă acțiune în cadrul căreia se urmărește valorificarea unui drept subiectiv admisibilitatea unor astfel de cereri în cadrul procedurii ordonanței președințiale este imposibilă.

³⁷ I. Leș, *op. cit.*, pag. 37.

³⁸ C. Roșu, *op. cit.* pag. 160;

³⁹ Ibidem.

Cu toate acestea, am găsit în jurisprudență⁴⁰ o soluție pronunțată de o instanța națională, în care instanța, din oficiu, prin raportare la starea de fapt dedusă judecării a înțeles să introducă în cauză un UAT.

Prin urmare, am apreciat că există ipoteze, cum este exemplul de mai sus, în care în raport de starea de fapt precum și pentru garantarea dreptului la un proces echitabil și al disponibilității părților, instanța de judecată, aplecându-se temeinic asupra speței, va putea inova pe latura practică a instituțiilor juridice.

În *Secțiunea unsprezece* am discutat despre stabilirea primului termen de judecată.

Potrivit art. 999 C. proc. civ., judecata în cazul ordonanțelor președințiale se face *de urgență și cu precădere*, fiind vorba de o procedură specială. Așadar termenele de judecată sunt stabilite la intervale de timp mai scurte, întreaga judecată desfășurându-se într-un ritm alert. În raport de specificul ordonanței președințiale, atât primul termen precum și restul termenelor de judecată trebuie stabilite în considerarea și cu respectarea condiției urgenței.

Secțiunea doisprezece comportă discuții despre admisibilitatea probelor prin prisma condiției urgenței ordonanței președințiale.

Chiar dacă *ab initio* toate probele sunt admisibile în cadrul procedurii ordonanței președințiale, dispozițiile legale de la art. 999 alin.3 C. procedură civilă prevăd că în soluționarea unei ordonanțe președințiale *nu sunt admisibile probe a căror administrare necesită un timp îndelungat. Dispozițiile privind cercetarea procesului nu sunt aplicabile.*

Astfel, conform celor mai sus enunțate, părțile nu pot propune prin intermediul ordonanței președințiale probe a căror administrare este de durată și urmează a conduce la multiple amânări ale judecării.

Considerăm că trebuie respectate dispozițiile legale care stabilesc faptul că în cadrul ordonanței președințiale nu sunt admisibile probe a căror administrare necesită un timp îndelungat, motiv pentru care în secțiunea finală am făcut o *propunere de lege ferenda* în acest sens.

În final, ultima secțiune a acestui capitol, *secțiunea treisprezece* este alcătuită din mai multe subsecțiuni și tratează aspecte care țin de incidentele procedurale.

Prima subsecțiune analizează instituțiile suspendării și perimării. În ceea ce privește regimul procedural al suspendării judecării procesului prin raportare la instituția ordonanței președințiale, în particular la una dintre condițiile speciale de admisibilitate, *urgența*, considerăm că această instituție este *de plano*, incompatibilă cu ordonanța președințială, cu unele excepții, spre exemplu când vorbim de ipoteza existenței unui conflict de competență, când potrivit art. 134 C. proc. civ., „*instanța înaintea căreia s-a ivit conflictul de competență va suspenda din oficiu judecata cauzei și va înainta dosarul instanței competente să soluționeze conflictul*”.

Cât privește cel de-al doilea incident procedural, instituția perimării, astfel cum este definită la art. 416 C. proc. civ., în ipoteza în care o cauză rămâne în nelucrare din motive imputabile părții pentru o durată de 6 luni, va interveni perimarea. Această sancțiune, dacă o

⁴⁰ Sentința Civilă nr. 3718/2021, din data de 8 octombrie 2021, pronunțată de Judecătoria Tg-Mureș, disponibilă la: <https://sintact.ro/#/jurisprudence/535598220/1/sentinta-nr-3718-2021-din-08-oct-2021-judecatoria-targu-mures-servitude-civil?=intervenție%20accesorie&cm=URELATIONS>

putem numi așa, se caracterizează prin faptul că se răsfrânge asupra întregii activități judiciare și determină în final, stingerea procesului civil

A doua subsecțiune este despre renunțarea la judecată și la dreptul pretins. În conformitate cu dispozițiile legale, art. 406 și următoarele C. proc. civ., renunțarea la judecată poate avea loc în orice litigiu de natură civilă, legea nefăcând vreo precizare în acest sens.

Prin urmare, vom întâlni instituția renunțării la judecată și în cazul procedurii ordonanței președințiale, bineînțeles cu respectarea dispozițiilor legale în vigoare.

Spre deosebire de renunțarea la judecată, procedura renunțării la dreptul pretins este incompatibilă cu procedura ordonanței președințiale prin natura ei. Atât timp cât renunțarea la dreptul pretins presupune desistarea de la însăși dreptul subiectiv dedus judecării, fiind un act unilateral și irevocabil al reclamantului, iar pe calea ordonanței președințiale nu vor putea fi niciodată dispuse măsuri care să vizeze însăși drepturile subiective ale părților, inaplicabilitatea acestei instituții este evidentă.

A treia subsecțiune cuprinde noțiuni despre achiesare și tranzacție în cazul ordonanței președințiale.

Potrivit art. 436 C. proc. civ., în ipoteza în care pârâtul recunoaște în tot sau în parte pretențiile reclamantului, instanța de judecată, la cererea reclamantului va pronunța o hotărâre prin raportare la întinderea recunoașterii. În ipoteza în care recunoașterea pretențiilor este doar parțială, judecata va continua cu privire la pretențiile rămase nerecunoscute, iar instanța, printr-o nouă hotărâre se va pronunța asupra acestora. Pe cale de consecință și în ipoteza recunoașterii de către pârât a pretențiilor reclamantului solicitate pe calea unei ordonanțe președințiale, dispozițiile art. 436 C. proc. civ. sunt aplicabile.

În analiza efectuată, am constatat că este admisibilă încuviințarea de către instanța de judecată a învoielii părților printr-o tranzacție în cadrul procedurii ordonanței președințiale.

Practic, prin intermediul tranzacției, părțile vor ajunge să tranșeze însuși fondul litigiului, atâta timp cât instanța, prin încuviințarea ei, va da caracter autentic unui contract judiciar.

În final, *cea de-a patra subsecțiune* tratează o instituție care ține de specificul ordonanței președințiale, și anume, posibilitatea transformării cererii, la solicitarea reclamantului, într-o cerere de drept comun.

4. Cel de-al patrulea capitol intitulat *Efectele și căile de atac ale hotărârii de ordonanță președințială*, este împărțit în trei secțiuni, fiecare, la rândul ei fiind împărțită în mai multe subsecțiuni.

Acest capitol este dedicat aspectelor care țin de efectele și căile de atac posibile în cazul unei ordonanțe președințiale.

O primă secțiune analizează hotărârea de ordonanță președințială în ansamblul ei. Pornind de la *primele subsecțiuni* care prezintă aspecte care țin de terminologia și definiția noțiunii de ordonanță președințială, continuând cu pronunțarea și redactarea hotărârii și finalizând cu conținutul ordonanței președințiale, am creat cadrul cu toate informațiile care țin de forma și conținutul pe care le îmbracă hotărârea de ordonanță președințială.

În *Secțiunea a doua* am prezentat efectele specifice ordonanței președințiale în cadrul celor două subsecțiuni.

Prima subsecțiune este cea privitoare la autoritatea de lucru judecat.

Autoritatea de lucru judecat își găsește sediul materiei în art. 430 C. proc. civilă. Potrivit acesteia, *„hotărârea judecătorească prin care se soluționează în tot sau în parte fondul procesului, sau se statuează asupra unei excepții procesuale sau asupra oricărui alt incident, dobândește de la pronunțare, autoritate de lucru judecat cu privire la chestiunea tranșată”*.

Pentru a putea vorbi autoritate de lucru judecat, trebuie să vorbim despre tripla identitate necesară autorității de lucru judecat, respectiv părți, obiect și cauză.

Tot în cadrul aceluiași articol se menționează că o hotărâre prin care se dispune o măsură provizorie nu are autoritate de lucru judecat asupra fondului dreptului. Aceeași idee este reluată, însă de această dată și particularizată în cadrul dispozițiilor care reglementează instituția ordonanței președințiale.

Potrivit art. 1002 alin. 2 ordonanța președințială nu are autoritate de lucru judecat asupra fondului dreptului. Această prevedere statuează în mod expres ceea ce este deja conturat indirect prin intermediul condiției aparenței de drept și al caracterului provizoriu care țin de natura unei ordonanțe președințiale. Drept urmare, atâta timp cât o hotărâre de ordonanță președințială doar *„pipăie fondul”* și este dispusă pe o durată determinată de timp, este firesc ca în momentul în care se decide asupra fondului dreptului, ordonanța președințială să nu se mai bucure de efectul autorității de lucru judecat.

A doua subsecțiune este cea privitoare la puterea executorie. Art. 997 alin. 2 C. proc. civ. statuează că *„ordonanța este provizorie și executorie”*. Coroborând reglementările anterioare cu prevederile art. 448 alin.1 pct. 10 și alin. 2. care prevăd că hotărârile primei instanțe sunt executorii de drept în orice alte cazuri când legea prevede că hotărârea este executorie, precum și faptul că executarea hotărârilor are un caracter provizoriu, nu există situații în care instanța de judecată să poată dispune altfel în ipoteza în care admite cererea de emiteră a ordonanței președințiale, instanța neputând înlătura acest efect.

Această situație poate însă fi suspendată temporar în calea apelului. Chiar dacă potrivit legii apelul împotriva ordonanței președințiale nu este suspensiv de executare, legiuitorul a prevăzut în această situație ipoteza suspendării executării ordonanței președințiale condiționat de plata unei cauțiuni în sarcina persoanei interesate. Valoarea cauțiunii va urma să fie stabilită de instanța de judecată, potrivit art. 1000 alin. 2 C. proc. civ., iar suspendarea va dura până la pronunțarea unei soluții de către instanța de apel, respectiv judecarea apelului.

Coroborând prevederile caracterului provizoriu al ordonanței președințiale cu puterea executorie de care aceasta se bucură rezultă un caracter executoriu provizoriu. Acest caracter executoriu este unul provizoriu, având în vedere că părțile sunt interesate de a soluționa litigiul în mod definitiv pe calea dreptului comun. Prin urmare, odată cu soluționarea litigiului pe calea dreptului comun, ordonanța președințială nu se mai bucură de putere executorie.

Ultima secțiune este cea despre căile de atac. La fel ca și celelalte categorii de hotărâri, și ordonanța președințială este supusă controlului exercitat de instanța ierarhic superioară. Drept urmare, persoana nemulțumită de soluția primei instanțe are deschisă calea de atac a apelului, sau după caz a recursului. Dacă intenționăm să dăm o definiție a căii de atac, aceasta reprezintă un instrument care are ca și scop înlăturarea sau corectarea unor erori care s-au produs în cursul procesului sau care sunt menționate în hotărâre.

Art. 1000 alin. 1 C. proc. civ. stabilește că *„dacă prin legi speciale nu se dispune altfel, ordonanța președințială este supusă numai apelului...”*.

Prin intermediul Legii nr.138/2014 a fost introdus și alineatul 4 prin care s-a stabilit că în ipoteza în care competența soluționării în primă instanță a ordonanței președințiale aparține curții de apel, calea de atac deschisă persoanei interesate va fi recursul.

Doctrina a criticat și critică în continuare această inadvertență a textelor de lege coroborate, considerând că legiuitorul ar fi trebuit să intervină asupra primului alineat și să îndepărteze termenul „numai” pentru a-i oferi claritate și corespondență.

Cât privește *ultima subsecțiune*, am înțeles să abordăm aspecte care țin de admisibilitatea căilor extraordinare de retractare.

Am vorbit despre posibilitatea admiterii unei contestații în anulare obișnuite în cazul unei ordonanțe președințiale. Potrivit prevederilor art. 503 alin. 1 C. proc. civ., ne putem afla în situația unei contestații în anulare în cazul hotărârilor definitive când *„contestatorul nu a fost legal citat și nici nu a fost prezent la termenul când a avut loc judecata”*.

Ordonanțele președințiale devin la rândul lor hotărâri definitive odată ce expiră termenul pentru declararea căii de atac împotriva soluției primei instanțe, sau este pronunțată soluția instanței de control. Drept urmare, o contestație în anulare întemeiată pe art. 513 alin. 1 C. proc. civ. este admisibilă.

Spre deosebire de ipoteza contestației în anulare care face trimitere la hotărâri definitive, în doctrină, s-a stabilit cu titlu de principiu că revizuirea, ca și cale extraordinară de atac este incompatibilă cu procedura ordonanței președințiale, atât timp cât cu ajutorul acestei căi de atac sunt retractate hotărâri judecătorești prin care a fost soluționat fondul cauzei.

Trebuie totuși menționat că doctrina este împărțită în ceea ce privește posibilitatea utilizării instituției revizuirii în procedura ordonanței președințiale.

Considerăm că la nivel teoretic, putem vorbi de o ipoteză a admiterii unei ordonanțe președințiale în situațiile reglementate la art. 509 alin. 2 C. proc. civ., respectiv în situația hotărârilor care nu evocă fondul.

5. *Cel de-al cincilea și ultim capitol* este dedicat domeniului de aplicabilitate al ordonanței președințiale. Este structurat în cinci secțiuni, fiecare la rândul ei având mai multe subsecțiuni.

Domeniul ordonanței președințiale are multiple aplicații. S-a consacrat, putem spune, cu titlu de principiu în literatura de specialitate faptul că în ceea ce privește domeniul de aplicare, indiferent de alte prevederi, *„asertiunea care se impune este aceea că ordonanța președințială este, în principiu, aplicabilă în orice materie, dacă în acea materie legea nu a stabilit o procedură specială, exclusivă”*. În susținerea opiniei mai sus prezentate facem referire la prevederile art. 997 C. proc. civ. care, fără nicio distincție în raport de materia litigioasă, definesc o procedură de urgență, cu aplicație generală.

De altfel, există texte legale prevăzute atât în C. civ. cât și în C. proc. civ. care fie menționează, fie chiar fac trimitere la instituția ordonanței președințiale pentru a fi utilizată ca și procedură de judecată⁴¹, aplicabilitatea acesteia fiind una expres indicată prin textul de lege.

⁴¹ C. Roșu, A. Fanu- Moca, *Domeniile de aplicare a ordonanței președințiale în Noul Cod civil*, Revista Dreptul, nr.6/2010, disponibilă la: <https://lege5.ro/App/Document/gm3tqmrzgeza/domeniile-de-aplicare-a-ordonantei-presedintiale-in-noul-cod-civil>.

Printre domeniile de aplicare cele mai des întâlnite, menționăm materia raporturilor de familie, a raporturilor de vecinătate și de proprietate, în materia raporturilor locative, precum și în materia raporturilor de executare silită. De asemenea, procedura ordonanței președințiale o întâlnim tot mai frecvent și în cazul judecării litigiilor dintre profesioniști, precum și în materia protecției proprietății intelectuale.

Așadar, am regăsit utilitatea ordonanței președințiale în litigiile referitoare la procedura divorțului când se solicită luarea de măsuri vremelnice cu privire la domiciliul copiilor minori, la pensia de întreținere, la alocația pentru copii precum și pentru stabilirea folosinței locuinței familiei.

De asemenea, în cazul în care reclamantul solicită acordarea accesului pe terenul unei persoane în cazul defectării unei conducte petroliere, în ipoteza solicitării ridicării obstacolelor de pe calea de acces, precum și în multe alte situații din viața cotidiană care necesită luarea de măsuri urgente, cu caracter vremelnic.

În final, în cadrul acestui capitol, în secțiunea cinci, am analizat aplicabilitatea ordonanței președințiale prin prisma elementelor de drept comparat.

Raportându-ne la sursa de proveniență a ordonanței președințiale din dreptul procesual civil român, respectiv strânsele legături cu familia juridică de tradiție romană, am concluzionat că nu este deloc întâmplător ca domeniul de aplicabilitate al instituției ordonanței președințiale să fie asemănător cu cel din alte state europene, cum ar fi dreptul procesual civil francez și italian.

Așadar, având în vedere că sistemele de drept menționate anterior au reglementat procedura ordonanței președințiale, unele într-o formă foarte apropiată dreptului procesual civil român, altele într-o formă ușor mai îndepărtată, însă toate cu aceeași finalitate și scop, vom analiza în cele ce urmează aplicabilitatea ordonanței președințiale prin prisma elementelor de drept comparat.

Cu toate că este sursa de inspirație a procedurii ordonanței președințiale în sistemul de drept procesual civil român, procedura ordonanței președințiale astfel cum este reglementată în sistemul de drept francez are o structură și o viziune diferite.

Pornind de la sediul materiei ordonanței președințiale din Codul de procedură civilă francez, și anume, articolele 484-498, vom constata că legiuitorul francez a reglementat diferit ordonanța președințială, respectiv a înțeles să o separe în două instituții, și anume *l'ordonnance sur requête* (ordonanța la cerere) și *l'ordonnance de référé* (ordonanța de referat).

Ceea ce este de menționat *ab initio* este caracterul distinct al celor două proceduri care este conferit de principiului contradictorialității respectiv de citarea părților. Dacă în cazul ordonanței la cerere, numită și procedură grațioasă, părțile nu sunt citate, respectiv doar persoana interesată are cunoștință de existența dosarului în fața instanței de fond, în cazul ordonanței de referat, părțile au cunoștință de existența dosarului, putând să-și pregătească apărări, sau de ce nu, chiar să formuleze cereri reconvenționale.

În cazul sistemului de drept italian, procedura ordinului de urgență (cunoscut în dreptul procesual civil italian sub denumirea de *provvedimento d'urgenza sau ricorso d'urgenza*) reglementează o procedură urgentă prin care instanța de judecată competentă poate să dispună luarea de măsuri provizorii, care nu suportă amânare pentru prevenirea unei pagube care ulterior nu ar mai putea fi reparată, precum și în alte situații în care dreptul reclamantului ar fi afectat într-un mod de natură a fi considerat ireparabil până la soluționarea în fond a procesului.

Cât privește domeniul de aplicabilitate al ordinului de urgență, acesta are un domeniu de aplicabilitate mai restrâns prin comparație cu domeniul de aplicabilitate al ordonanței președințiale în dreptul procesual civil român.

Spre exemplu, arătăm în acest sens faptul că spre deosebire de utilizarea ordonanței președințiale în dreptul procesual civil român în cauzele care au ca obiect cereri adiacente unui dosar de divorț, în procedura civilă italiană, utilizarea ordinului de urgență prevăzut de art. 700 C. proc. civ. italian în materia relațiilor de familie este inadmisibilă.

Legiuitorul italian a înțeles să pună la dispoziția persoanelor interesate alte proceduri specifice acestor tipuri de litigii, restrângând astfel aplicabilitatea ordinului de urgență în materia relațiilor de familie.

III. CONCLUZII ȘI PROPUNERI DE *LEGE FERENDA*

În general, când privim sistemul de drept al unei țări, înțelegem totalitatea normelor juridice așezate pe principii fundamentale care vor reflecta în unitate întreaga suprastructură juridică.

În acest ansamblu în care se împletesc interesele publice și cele particulare (individuale) și-a găsit locul o instituție pragmatică, cu aplicare rapidă, recunoscută moral și juridic prin utilitatea ei - instituția ordonanței președințiale.

Practic, la eficacitatea aplicării acestei instituții juridice în spațiul social au contribuit așa cum am arătat în lucrare, întregul sistem de drept prin condițiile și caracteristicile ce le implică.

Instituția presupune un trecut, un prezent și un viitor, adică o dezvoltare ce urmează în timp prin prisma mobilității și așezării jurisprudențiale și a doctrinei.

Fiecare capitol, în parte, al lucrării, ne-a oferit mai ales prin bogăția practicii judiciare prezentate, posibilitatea de a cunoaște, de a înțelege și de a aplica în fața instanțelor judecătorești o realitate faptică ce trebuie asamblată realității juridice care nu de puține ori presupune și o inovație tehnică juridică în ideea atingerii scopului urmărit de legiuitor, interesul particular și în consecință, cel public.

Curgerea în timp a instituției, reglementarea și adoptarea ei, fie că își are izvorul în *Legea celor 12 Table*, sau în Normandia sub forma *Clameur de Haro*, fie în *Ordonanțele (Edictele) din 1667 sau 1685*, odată cu așezarea ei în Codul de procedură civilă francez (1806), a demonstrat că este necesară nu numai în concepția sistemului de drept ci și ca o uvertură în drumul adoptării și modernizării juridice a operei de soluționare a unor cazuri urgente, a restabilirii ordinii de drept.

Această instituție și-a găsit locul în dreptul procesual civil român, și și-a început existența încă din anul 1900 (art. 66 bis, art. 67-68 din Decretul Lege nr. 394/1943 pentru accelerarea judecării în materia civilă și penală, art. 581 Cod procedură Civilă republicat).

Plecând de la toate cele înfățișate mai sus, introducerea în dreptul procesual civil român a instituției ordonanței președințiale s-a dovedit a fi benefică, utilă, pragmatică și nu de puține ori, salvatoare, ținând seama de intervenția ei în diversele domenii juridice în care a putut să fie promovată.

Ținând cont de frecvența aplicării ei, instituția ordonanței președințiale, distinctă față de alte proceduri speciale, a devenit un mijloc procesual aparte, necesar restabilirii de îndată a unui drept material încălcat până la rezolvarea definitivă a unui litigiu.

Considerăm că așezarea, menținerea și dezvoltarea pe viitor a instituției ordonanței președințiale în Codul de procedură civilă este justificată odată ce procedura de drept comun are nevoie de o procedură aparte cu rolul de a oferi autoritate autorității pentru ocrotirea drepturilor încălcate și protejarea lor până la soluția pe fond a litigiului.

Analiza în context a instituției ordonanței președințiale impune demonstrația că tema aleasă nu este în conținutul ei imuabilă, ci presupune ca prin fiecare element să deslușească, mai ales prin caracteristici specifice ceea ce este necesar în rostirea și eficientizarea dreptului.

Ceea ce trebuie să reținem este că în fiecare moment al etalării instituției în spațiul judiciar, tema este de mare actualitate.

Condițiile speciale de admisibilitate ale ordonanței președințiale oferă în continuare o bază largă de discuție cu interpretări contradictorii și cu o jurisprudență diversă, chemată să așeze instituția pe fundamentul utilității și realității sociale.

Nu în ultimul rând, ne-am dorit prin prezentul studiu să oferim cât mai multe soluții legislative pentru corectarea problemelor pe care le-am identificat, iar în acest sens am formulat o serie de propuneri *de lege ferenda*, amintind, cu titlu de exemplu, reglementarea unor ipoteze pentru respectarea specialității procedurii ordonanței președințiale, sens în care am propus modificarea prevederilor art. 997, C. proc. civ., în sensul introducerii unui termen maxim în vederea soluționării ordonanței președințiale. Totodată, am remarcat în urma studiului, că este necesară modificarea textului de lege care prevede admisibilitatea probelor în cadrul acestei proceduri. Prin urmare, am considerat că trebuie ca legiuitorul să intervină și să stabilească în mod expres care sunt probele admisibile în cadrul unei ordonanțe președințiale, pentru a conduce la unificarea practicii judiciare asupra probelor admisibile sau nu în cadrul acestei proceduri.